

# СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК



# SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЮНЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

РИ ЦЕНТИ РІК XXXIX ЧИСЛО 226. ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. Дж. СЕВЕДА, 39-те ВЕРЕСНЯ 1921. VOL. XXXIX. FREE CITY, N. J., WEDNESDAY, SEPTEMBER 29, 1921. THREE CENTS

## ЗАМАХ УКРАЇНЦЯ НА ПІСУДСЬКОГО.

### УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТ, ФЕДАК, ВИСТРІЛИВ У ЛЬВОВІ ТРИЧІ ДО ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ-НАТЗНИЦІ

#### Пісудський вийшов із замаху ціло; лиш одна куля ранила графа Грабовського, львівського „воеводу“.

#### Ляпські звірюки злізчували на ринку у Львові молодого українського героя Федака.

### ОТВОРЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ЩОДО БЕЗРОБІТТЯ

ВАШІНГТОН, 26. вересня. — Нині відкрито тут конференція для безробітних, котру скликав президент Гардинг а притоговни департамент торгової.

Конференція відкритою короткою промовою президент Гардинг, звертаючи увагу на вагу конференції не лише для Америки, але й для цілого світа, заінтересованого в тому, щоб з'юніти Держави дали догляд до розв'язки цього питання, що тепер тяжить над усіма державами світа. Тяжить воно переважно через війну, котра звела господарку народів на манівці, кажучи їм напружувати всі свої сили на вибір в першій мірі того, що потрібне на війну. Дотеперішній застій в промислі се лише природний наслідок таких умов. Тому терплять через се всі держави, що брали участь у війні, ба навіть ті, що не брали.

Описав президент вказав членам конференції на їх завдання. Воно полягає на найбільш способи, якими можна би привернути промислове життя З'юнічених Держав до нормальних обставин. Президент вказав, що в З'юнічених Державах кожного часу є коло п'ятсот мільонів безробітних. Однак, тепер воно незвичайно велике і числить кілька разів се число нормального безробіття. Америка стоїть не лише перед питанням, як безробіття зменшити, але навіть до певного степеня перед питанням, як не допустити до його зросту. Головною наближаючою злимою „Слушно збудувати об'яву“.

Конференція в своїй праці коло шукання зарплати на безробітні не потребує примушувати способи, якими перемінити шлу булаву, економічну, промислову і політичну, американської суспільності. На думку президента Гардинга, американська суспільність опирає на соціальних основах, яких не треба ніщити і заступати другим. Америка має таку булаву, як новина мати, лише вона тепер ослаблена після горячки. Президент тому скликав представників різних груп суспільних в Америці, щоб вони могли добре розглянутися, якими способами почати боротьбу за мир так само однодушно, як колись робилися акцію за війною.

### ПРОМОВА СЕКРЕТАРЯ ГУБЕРНА

Секретар (міністер) торговлі Губер, був, одиницею бесідником після президента Гардинга. Сей в своїй промові закреслював білизну ціль конференції. На думку уряду ціль конференції повинна бути така, щоб не допустити до зросту, щоби на безробіття треба зарекомендувати приватною або публічною милостинєю. Він висказав свій погляд, що економічне положення Америки іде уже до кращого, але не іде з такою швидкістю, якої свого можна собі побажати. Через те наближаюча зима може принести зі собою багато терпіння. Багато людей вичерпає свої останні сили і їх доля стає великим тягарем суспільності. Конференція має найти на се свій зараду. Вона мусть найти со зараду скоро. Вона мусть подбати за се, щоби зробити повторення безробіття неможливим.

Передусім треба озанчити, кількоє є безробітних і як вони розподілені. Конференція мусть дати наїти способи, як поможти безробітним в наближаючу зиму, і як наїти роботу для як найбільшого числа безробітних. В тім шлі конференція буде обов'язана наїти способи для привернення торговлі і промислу до нормального стану. Уряд, свідомий свого, що законотворча дорожка не можна буде багато зробити в шлі згляди, бо тою дорожку так білі зародити тяжко. Багато більше можуть зробити різні суспільні групи ширим співробітництвом. Тому уряд скликає різні суспільні групи на наради і прокладає їм шлях справу.

Секретар Губер описав подіяв наїти конференції. Щоби зробити свою роботу в як найкоротші часи, конференція шлі поділилася на 12 комітетів. Кожен комітет почне досвід на однім питанні, зв'язані з безробіттям. Коли комітети зберуть матеріал і простудують спеціальні питання, вони проделують певні практичні проекти про те, як зародити безробіттю.

### ВИБІР СУБКОМІТЕТІВ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ПРО БЕЗРОБІТТЯ

ВАШІНГТОН, 26. вересня. — Після промови Губера приступлено до установлення комітетів. Установлено комітети: для статистики безробіття, для агенції праці і реєстрації, для статистичних і міських мір запобігання безробіттю, средств зі сторони фабрикантів, перевозових средств, будови, корабельного перевозу, публічних передухань.

### ФОРД ДОМАГАЄТЬСЯ УСУВЕННЯ СЕНАТОРА ЗІ СЕНАТУ

ВАШІНГТОН, 26. вересня. — Генрі Форд, гірничий фабрикант, вислав до сенатора Дінгемма, голови сенатової комісії щодо виборів, листа, в котрім домагається від сенату виконення сенатора Нюбері, котрий був обжалований і заступлений за вибори обманства. Генрі Форд каже, що він кандидат на сенатора з демократичної партії лише на домагання великого числа людей, однак не бажає засідати в сенаті, оскільки не хоче, щоби в сенаті засідала людина, яка добула собі мандат виборними перекривками, витривучими на се перекривку понад чверть мільйоні доларів.

Форд грозить сенатові, що на случай, якщо сей не хотів „очиститися“ через виконення сенатора Нюбері, то він відкляметься до цілого краю.

### ПЕРСОНІВЕНІСЬКА ЗЕЛІЗНИЦЯ ЗНОВ ЛАГОДИТЬСЯ ДО ЗНИЖЕННЯ ПЛАТИ

Атербері, віцепрезидент пенсильвенської залізничної, дав в публічний завш, що ся залізнична мусть незадогано знов обжити заплату своїм робітникам, як що вона не має опинитися в руках „ресіверів“.

### ГОЛОД НА УКРАЇНІ

Одеські „Вісти“ повідомляють, що при всеукраїнському Центрі Виконкомітети заснована головна комісія допомоги голодуючим під головуванням Петровського. Допомога голодуючим губерниям України: Катеринославській, Запорозькій, Донецькій, Миколаївській і Одеській зарекомендує шлі необхідна, пишуть „Вісти“ — що комісія визнає потрібним в першу чергу помагає голодуючим Українцям, відносно поможти голодуючому Надвожжю висловлено думку про відліг рееміграції Українців з над Волги і надліттю їм земледілю.

В КОЖДІ УКРАЇНСЬКІ МА ТІ ПОВИНА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

### СТАН ХАРКОВА

„Вісти Українського Союзнаком“ підкреслюють критичний стан Харкова у господарному відношенні. Став трамвай і каналізація, але працює електрична станція, водопровід і бані. Будинки, бруки та мости вимагають негайного, капітального ремонту. З 400 вагонів травнічного парку засталося неспівзвоними тільки 40. Аби поліпшити міське господарство, заведено аренду палатно за мецканця та квартиру.

### ПОЛЬСЬКИЙ КРИК РОЗПУКИ

Польська рада міністрів на засіданні відбутні 30. вересня вирішила проголосити таку відозву: Уряд вхислює з тяжким положенням державних робітників, викликаним зростом до рижні підвищення дуже помітно, коштом багатьох мільярдів марок, винуватину державних функціонерів. Між иншим углядати майже в цілій ширині залізничниками поступає та впливну на приватні підприємства в напрямі задоволення оправданих домагань своїх робітників. Крім того уряд приймає міри в напрямі здержання поступу дорожничі, в першій мірі замиканням границі для вивозу харчових засобів поза межі держави, що значна вже виявляти позитивні результати. Помимо того уже по заспокоєно домагань державних працівників відбувають локальні залізничні страйки і з тайними страйковими комітетами і то в моменті, коли зоб'являє Рада Союзу Народів для розглядення горішньої-шведської справи, і моменті, коли піла автентичну документів більшовицьких прокламують утасну, але безоглядно боротьбу з Польщею. Говорить не протє, що рухом, який не має економічного підкладу, кермує укрита рука, звернена проті польської державности. Що так є, уряд має на се неспорні докази. Уряд, що найшов розуміння для огічення викликаного важким економічним положенням працівників, не буде толерувати акції, яка підмілює підвални і істнувані держави: Уряд мусть істнувати категорично заявити, що виступити з цілою енергією і в інтереси держави примити з цілою безоглядністю засоби, якими вже розпоряджав на основі істнующих законів.

### ТАСМІЧНА СТІЛЯНИНА

В нещільно померла в бідній шпиталі в Нью Йорку панна Милдред Генен, дочка відомого фабриканта червонки, котру минулої рятинці пострілає три рази з револьвера зі знаком, зараз по постріляно панні Генен звернула дуло револьвера до себе, вимірила собі в уста і одним стрілом поклала се себе трупом на місці. Пі життя в котрій тілі застрелив аж три кулі, відставлено до шпиталю. Тут багато родича старалася вратувати її життя, але одна куля, котра-перейшла через черво, викликала запалення очервоної блонди і в наслідку смерті. Коли родина бачила, що для раненої нема рятунку, старалася довідатися хочби про причину цієї афери. Одна вмиряюча панна не хотіла нічого сказати, понад те, що пошлі і родина було і так вільно. А звідки-воно, що панні Лоес мала кілька разів грозити панні Генен смертю, і що примною несправді мала бути стріляна задрість мера одноступи мущину. Не сказавши більше нічого, панна померла.

### ЗАМАХ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА НА ПІСУДСЬКОГО У ЛЬВОВІ

ЛЬВІВ, 26. вересня. — Вічера вечором генерал Висоф Пісудський, президент польської республіки, лежав ушину тут смерті від замаху.

Він вертався з банкету, який уладжено в його честь і їсїдав до автомобіля на ринку, щоб уїдтис до театру, коли роздалася до нього три стріли.

Стрїли генерала Пісудського не ранили, але граф Грабовський, котрий йому товаришив, одержав рану в ногу. Президент казав шоферові їхати до шпиталю. Коли його запенено, що рана не є поважна, він аперся їхати до театру, як мав гадку спершу. Як прибув до театру, зібрався там публіка привітала його зі запалом.

Заговірник хотів по замаху відібрати собі життя, але його арештовано, заки міг доконати самоубійства.

### ЗАМАХ НА ПІСУДСЬКОГО ВИКОНАВ УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТ ФЕДАК

ЛЯПЬКІ ЗВІРЮКИ ЗЛІЗЧУВАЛИ НА РИНКУ У ЛЬВОВІ МОЛОДОГО ГЕРОЯ

ВАРШАВА, 26. вересня. — Замах на президента Польщі Пісудського виконав український студент Федак. Пісудський був у Львові „на інспекції“. Український студент дав до нього три револьверні стрїли вчасі, як він вертався з банкету в ринку у Львові і їсїдав до автомобіля. Кулі його не ранили, тільки його товариша графа Грабовського. Молодого заговірника вхопила польська товпа і злізчувала його на місці.

### КУЛІ РАНИЛИ ПОЛЬСЬКОГО „ВОЄВУДУ“ ЛЬВІВСЬКОГО ОКРУГА „ГРАФА ГРАБОВСЬКОГО“

ВАРШАВА, 26. вересня. — Кулі, які впали з руки українського студента, Федака, не ранили Пісудського, тільки його товариша, що їхав з ним, графа Грабовського. Грабовський давніше був польським міністром фінансів, а тепер є польським „воеводою“ Львівського округу („воевулта“).

По замаху польська публіка кинувши на українського молодця. Поліція хотіла його вивратити в руці публіки і впрештувати, але розбіжність польська публіка не дала його з руку і на місці злізчувала його.

### КАЖУТЬ, ЩО ПОЛІЦІЯ НЕ ДІПУСТИЛА ДО ЗЛІНЧОВАННЯ ФЕДАКА

ЛЬВІВ, 26. вересня. — Молодий український студент, що виконав замах на Пісудського, се син тутешнього влізничного українського адвоката д-ра Стефана Федака. Він стояв поза військовим нороном і відтам дав стрїли: Кулі впали в задню част автомобіля і ранили Грабовського. Поліція вярвала студента Федака з рук розбіжності польської товпи й арештувала його.

### СПРАВА САМОСТІЙНОСТІ АЛЬБАЇНІ

ЛОНДОН, 26. вересня. — В тутешніх політичних кругах повідомляють, що Бритицьке правительство діляше до порозуміння з Італійським правительством в справі усталення границі Альбаїні.

В порозумінно означено не шлі границі Альбаїні але також заборучено незаймати її території і незалежність.

### БОРЬБА ЗА ІРЛАНДСЬКУ СВОБОДУ

ЛОНДОН, 26. вересня. — Бритицький преміер Ллойд Джордж виїде в середу, 28. с. м., влітаючи Бритицького правительства на останню лоту Де Валери.

ЛОНДОН, 26. вересня. — Бритицькі організовані робітники домагаються, аби Бритицько-Ірландська конференція рішучо відбулася.

# СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ











